

SZÓSZÉK – ÚRASZTALA – SZERTARTÁSOK

Ledán M. István

Show helyett só!¹

Lectio:

Izráel védelmezője

Zarándokének. Tekintetem a hegyekre emelem: Honnan jön segítségem?

*Segítségem az Úrtól jön, aki az eget és a földet alkotta.
Nem engedi, hogy lábad megtántorodjék, nem szunnyad az, aki védelmez téged.*

Bizony nem szunnyad, nem alszik az, aki védelmezi Izráelt!

Az Úr védelmez téged, az Úr a te oltalmad jobb kezed felől.

Nem árt neked nappal a nap, sem éjjel a hold.

Az Úr megőriz téged minden bajtól, megőrzi életedet.

Megőriz az Úr jártodban-keltedben, most és mindenkor.

(Zsolt 121)

Textus:

Ti vagytok a föld sója. Ha pedig a só megízetlenül, mivel lehetne ízét visszaadni? Semmire sem való már, csak arra, hogy kidobják, és eltapossák az emberek.

Ti vagytok a világ világossága. Nem rejthető el a hegyen épült város.

¹ Elhangzott 2019. május 26-án Érköbölküton és Szentjaboron. A beszéd az *Égből és földön* c. konferencia (Kolozsvár, 2019. május 23.) néhány gondolatára épít.

Lámpást sem azért gyújtanak, hogy a véka alá tegyék, hanem a lámpatartóra, hogy világítson mindenkinek a házban.

Úgy ragyogjon a ti világosságotok az emberek előtt, hogy lássák jó cselekedeteiteket, és dicsőítsék a ti mennyei Atyátokat.

(Mt 5,13–16)

Egészségére való tekintettel kerülje a só, a cukor, a zsír túlságos használatát! Ugye, ismerős ez a szöveg? Ma már nem ugyanaz jut eszünkbe a sóról, mint egy középkori embernek vagy azoknak, akik Jézust hallgatták. Ma nem ugyanazt gondoljuk a sóról, amit harminc évvel ezelőtt gondoltunk. Ma az jut eszünkbe róla, hogy nem egészséges, hogy kerülni, mellőzni kell. Én is rá szoktam szólni a gyerekeimre: ne sózzál, fiam!

És mi jut eszünkbe a fényről? Megint csak nem az, ami még pár évtizeddel ezelőtt eszünkbe jutott. Az jut eszünkbe róla, hogy veszélyes. Veszélyes kimenni a fényre. Veszélyes napfürdőzni. Naptej és krémek nélkül nem is tanácsos.

Sem a sóról, sem a fényről nem az jut elsőre eszünkbe, hogy azok jó, egészséges, nélkülözhetetlen dolgok.

Azt mondja Jézus: legyünk a világban só és legyünk világosság, de ezt mi ma már nemcsak, hogy nem értjük, de egyenesen félreérthetjük. Hogy? Hát legyek én a világban, a környezetemben olyasmi, ami nem egészséges, sőt káros és veszélyes is?

Egyedül a hegyen épített várossal nincs bajunk. Mi jut eszünkbe erről? Mondjuk Segesvár vagy valamilyen vár a magasban, valamilyen turisztikai célpont. Meglátogatjuk, készítünk pár fotót, ezek aztán mennek a Facebookra, vagy berakjuk a fotóalbumba. A hegyen épített város olyan hely, ahol vagy nem lehet, vagy nem érdemes lakni. Egy kicsit olyan, mint egy szabadtéri múzeum: meglátogattuk, láttuk, minek visszamenni?

1. Kezdjük ezt a mai igei elmélkedést ezzel az utolsó képpel: nem rejthető el a hegyen épített város. Mi jutott erről eszébe annak, aki Jézust hallgatta? Szinte biztos, hogy Jeruzsálem, a hegyen épített város. A zarándokok már messziről megpillantották, s ha egyszer megpillantották, már nem is tudták levenni róla a szemüket: Jeruzsálem, a hegyen épített város fogva tartotta a tekintetet.

Tekintetem a hegyekre emelem: Honnan jön segítségem?

Segítségem az Úrtól jön, aki az eget és a földet alkotta (121. zsoltár).

Ilyen és ehhez hasonló énekeket énekeltek, miközben le nem vették volna a szemüket a várossal. Jeruzsálem nem olyan hegyen épített város volt, ahová egy-

szer elment az ember, aztán soha többet. Jeruzsálem lelki otthon volt, ahová az emberek feltöltekezni, nyugalmat találni mentek.

Lehetnének a mi templomaink és imaházaink ilyen hegyen épített városok, amelyek vonzzák az emberek tekintetét, amelyeket nem lehet nem észrevenni, nem lehet kikerülni, nem lehet elmenni mellettük úgy, mintha ott se lennének. Lehetnének, de nem azok! Nemrég olvastam egy statisztikát arról, hogy Erdélyben az emberek csaknem 90 százaléka vallásosnak mondja és tartja magát, vagy szeretné, ha mások annak tartanák, de templomba csak 10 százalék jár. Hol van a többi? Templomaink hovatovább turisztikai célpontok! Elhoznak megkeresztelni, eljövünk konfirmálni, eljövünk házasságot kötni, végül eljönnek rokaink megemlékezni rólunk. Készül ilyenkor pár fotó, pár videófelvétel: ott voltunk, szép volt, minek visszamenni? Úgy tűnik, a vallásos emberek nagy többsége így gondolkodik. Nincsenek közöttünk, pedig valamiért mégiscsak fontos nekik a vallás, valamiképpen fontosak számukra az Isten dolgai. Akkor miért nincsenek közöttünk?

Az előbb azt mondtam, hogy lehetnének a templomaink hegyen épített városok, amelyek vonzzák az embereket. De Jézus itt nem a templomról beszél, hanem rólunk: ti vagytok a hegyen épített város. Ti vagytok azok, akiket nem lehet nem észre venni, akikre figyelnek, akik vonzóvá teszik az Isten szerinti (mondjuk így: a vallásos) életet. De észre lehet minket venni? Csakugyan vonzóvá teszünk mi az Isten szerinti életet? Épüljetelek lelki házzá! – mondja a Szentírás, de mi ebből csak annyit halottunk meg, hogy épüljetelek házzá.

Nem foglalkoztunk mi többet az utóbbi évtizedekben az épületekkel, mint a lelkünkkel? Pedig mit ér egy templom hívek nélkül? Mit ér egy imaház imádság és dicsőítés nélkül? Mit ér egy közösségi ház közösség nélkül? Nem fordítottunk mi több energiát a politikára, politikai állásfoglalásokra, mint az evangéliumra, az evangélium hirdetésére? Azokat, akik vallásosnak mondják magukat, de nem járnak gyülekezeti közösségbe, azt a mi politikai szimpátiánk érdekli vajon? Nem inkább békét és nyugalmat szeretnének a szívükben, nem inkább arról szeretnének hallani, hogy hogyan lehetne boldogabb az életük? És még egy kérdés: el szoktuk mi mondani, hogy miért járunk templomba, hogy miért jó az nekünk, hogy mit kapunk ott, hogy miért érdemes következő alkalommal is elmenni?

Lehet, hogy jó bornak nem kell cégér, a reklám (mondjuk én ezt erősen kétfélek), de Isten országának kell a jó reklám. Mondhatjuk ezt biblikusabban is: kell a jó hirdetés. Ezt Jézus így mondja: ha az emberek látják a ti jó cselekedeteiteket, akkor dicsőítik a mennyei Atyát. Nincs az az öblös hangú harang, toronyóra láncostul, ami több embert tudna elérni, amire több ember kapná fel a fejét, mint egy hívő ember hiteles élete. Ha az emberek látják, hogy te nem dagonyázol a

gyűlöletben, nem háborodsz fel percenként a világ állapotán, ha látják, hogy nem sértődsz meg, ha kell, ha nem, ha látják, hogy sem szegénységre, sem gazdagságra nem vágysz, beéred a hozzád illő eledellel, és látják az életedben az áldásokat is: szép családi életedet, elégedettségedet, csendes derűdet, látják, hogy jól érzed magad a bőrödben, mondjuk ki: látják a boldogságodat, és tudják, hogy te Jézus tanítványa vagy: elkezdik keresni az Isten országát, elkezdenek járni olyan helyekre, ahol Istenről hallanak, ahol Istent magát hallhatják.

2a. A másik két kép, hogy nekünk sónak és világosságnak lenne jó lenni a világban, pontosan erről szól. A hiteles életről. Van ez a szavunk, hogy sóvárog. Onnan jön, hogy régen az emberek várták a sót, sót vártak, merthogy akkoriban ez volt az egyetlen elérhető fűszer. Meg lehet enni a sótlan ételt? Meg, csak se íze, se bűze. Megeszi az ember, de kedvetlenül, nyámmogva. Lehet gyöngédség, tapintat, irgalom, szeretet nélkül élni? Lehet, csakhogy az egy üres élet. Lehet hit, bizalom, remény nélkül élni, lehet úgy, hogy ha reménykedünk is, csak ebben az életben reménykedünk Krisztusban? Lehet, csakhogy az nagyon szomorú élet. Lehet megbocsátás, kiengesztelődés nélkül élni? Lehet, csak iszonyúan nehéz, és meg is betegít. Kell az a fűszer az ételbe. Kell a gyöngédség, a nyájasság, a szeretet, a bizalom, a megbocsátás emberi kapcsolatainkba. És ha egyre többen elvannak ezek nélkül, vagy egyre többen lesznek, akik nem is halottak ezekről a remek fűszerekről, akkor meg kell őket ismertetni ezekkel. A só nemcsak fűszer, hanem konzervál, tartósít is. Nekünk óvnunk, őriznünk is kell mindazt, amit értéknek tartunk. De nem úgy őrizzük és óvjuk a szeretetet, gyöngédséget, kedvességet, hogy megtartjuk magunknak vagy a szűk családnak, hanem úgy, hogy továbbadjuk. És ennek van egy különös matematikája: minél többet adunk, annál több lesz.

Az előbb azt mondtam, hogy meg kell ismertetni a világot az értékeinkkel. De van itt egy nagyon fontos szabály. A kínaiak azt mondják, hogy sót és tanácsot csak annak adj, aki kéri. Az evangéliumot senki torkán nem kell, és nem szabad legyúrni!

De tudjuk, ehetetlen lesz az étel akkor is, ha túlsózzuk. Így lehet a szeretetből majomszeretet vagy rajongás, a nyájasságból nyálasság, a hitből vakhit, fanatizmus vagy hiszékenység, a reménységből az, hogy folyton előre iszunk a medve bőrére. Nem vonzó az sem, ha a kívülállók / a még kívülállók azt látják, hogy mi mindent túlsóznak: fanatikusak, rajongók, ködfalók, merevek vagyunk.

2b. Légy fény/világosság a világban, ezt is mondja Jézus. Lehet sötétségben élni? Talán lehet, de a sötétségben nincsenek színek, formák, minden egybefolyik, nem látunk – ahogy mondani szokták – az orrunkig sem. Lehetne így is élni, csakhogy ez szinte elviselhetetlenül unalmas élet lenne.

Ma nagyon sok unott, unatkozó ember van. Elképesztő, hogy egy ilyen színes és izgalmas világban valaki unatkozhat, hogy nem talál magának semmi csodálkozni valót, megismerni valót. Mégis vannak, akik unatkoznak. és ezt még el is mondják: úgy unom magam! Mintha teljes sötétségben élnének. Légy világosság – mondja Jézus. Vigyél fényt, vigyél színt és meleget szeretteid, embertársaid életébe. Mondd el, tegyél bizonyosságot arról, hogy milyen izgalmas dolog, mekkora élmény hinni, Istennel járni. Így mondja ezt a Szentírás, ha valaki Istennel kapcsolatban van, ha megtalálta őt: Istennel jár.

Zenéltünk nektek – mondja Jézus egyik példázatában –, de nem táncoltatok, siratót mondtunk, de nem gyászoltatok. Prédikáltam én már olyan gyülekezetben, ahol faarccal hallgatták az igehirdetést. Mondtam mosolyogtatót, de nem mosolyogtak, mondtam szomorút, nem szomorodtak el, mondtam felháborítót, de nem háborodtak fel. Ültek pókerarccal. Várták közönyösen az áment. Unatkoztak. Nos, ha mi is unatkozunk, ha mi sem találunk örömet abban, ami egy istentiszteleten történik, ha nem vagyunk jelen, csak testileg, (mást mondok): ha mi sem találjuk színesnek, izgalmasnak a magunk életét vagy családi életünket, hogyan is várhatnánk el, hogy az a 80 százalék közénk jöjjön. Miért jönne, ha ízetlenek, sötlanok, fénytelenek, búval béleltek vagyunk?

A só elvileg nem veszítheti el az ízét. Mégis használhatatlanná válhat, ha mondjuk rossz helyen tárolják. Ilyenkor megnedvesedik, szétposhad, és alkalmatlanná válik a fűszerezésre vagy tartósításra. Jó helyen kell tárolni, és akkor a só só marad. A hívő ember sem válhat szeretetlenné, durvává, gőgössé, unottá, ha jó helyen marad. Vagyis ha Isten közelében marad. Ha hallgatja, olvassa igéjét, ha naponta imádkozik, ha dicséri őt. Ki az, aki gyertyát gyújt, és az ágy alá teszi vagy ráborít egy fazekat? Ilyen ember egyszerűen nincs. Épeszű ember ilyet nem tesz. Ha valaki Isten közelében marad, ha őbenne él és mozog, akkor minden erőlködés nélkül, mondhatni önkéntelenül is világít. Gyöngéd, szeretetteljes, megbocsátó, melegszívű. És az emberek ezt látják. Mert nem lehet nem látni. Hogy aztán az a 80 százalék bejön-e a templomainkba, az nem a mi dolgunk. És innentől nem is a mi felelősségünk. A mi dolgunk az, hogy só és világosság legyünk a világban. Ámen.